

nen gebukt liggen als nu. Dat is geen reden, zal men ons tegenwerpen, als het anders kan, is het anders wenschelijk, en persoonlijk stemmen wij daar volmondig mede in.

Maar de vrees is ongegrond. De volksstemming in den Borinage heeft toch bewezen, dat de papen in het Walenland met Algemeen Stemrecht, nooit boven water geraken. De betoogingen te Gent, te Brussel, enz. bewijzen hetzelfde voor de groote handels- en nijverheidscentrums van het land.

Ware het echter anders, is er dan iemand die op goeden grond beweren kan, dat het lezen en schrijven, in iets het paapsch gevaar zou beletten.

Kunnen lezen en schrijven is voor ons in de verste verte geen bewijs van bekwaamheid, noch van gezond verstand.

Immers al de broërkens, zusters, priesters, enz. kunnen toch lezen en schrijven, en nog duivels goed rekenen op den hoop toe, iets wat wij tot onze schade en schande dagelijks ondervinden.

De katholieken zien er volstrekt geen bezwaar in de menschen te leeren lezen en schrijven. Wel integendeel, men kan zich zowel aartsdom lezen in de paapsche schriften, als men zijne herssens ontwikkelen kan door degelijke lectuur. En in België is de laatste nu toch nog uiterst zeldzaam, op den buiten en in de kleine steden onzer negen provinciën.

Wat zou er gebeuren met het lezen en schrijven, met het oog op den vermoedelijken uitslag der kiezingen? Dat de papen onvermijdelijk nog de meerderheid zouden behalen in de distrikten waar ze tot hertoe den baas waren.

Men raadplege de statistiek die de verhouding geeft van een aantal inwoners kunnende lezen en schrijven voor de verschillende provinciën. En wat zien wij. Dat de klerikale provinciën hoegenaamd niet moeten onderdoen, voor de liberale distrikten.

De provincie Antwerpen telt, 59,41 geleerden op 100 inwoners; Brabant 58,47; West-Vlaanderen 52,67; Oost-Vlaanderen 51,68; Henegauwen 54,88; Luik 61,88; Limburg 57,66; Luxemburg 73,42; Namen 70,21.

Antwerpen, Limburg, Namen, Luxemburg, die geen enkele liberale vertegenwoordiger tellen, staan dus boven het liberale Henegauwen, ja, drie staan boven Brabant en twee boven Luik.

Het arrondissement Veurne, *bourg-pourri* zoogenaamd, staat met 64,67 geleerden boven Brussel, *Cœur et Cerveau*, met slechts 60,17 geleerden.

Bergen, Charleroi, tellen slechts 52 personen op honderd die lezen en schrijven kunnen, waar Rouselaere er 55, Yperen 55, Hasselt 53, Maeseyck 67 en Tongeren 57 tellen.

Wij zouden deze voorbeelden kunnen vertiendubbelen maar dit achten wij voldoende.

Lezen en schrijven kunnen, beteekent dus als waarborg van bekwaamheid en vrijzinnigheid niemendalle.

La Gazette was dan ook de eerste die na de provinciale kiezingen bekende dat het bekwaamheidstelsel voor de provincie en de gemeente, de verwachte uitslagen niet had opgeleverd voor de liberalen.

En meent men nu dat de katholieken in twee jaar tijd overal hunne kudden niet zouden hebben leeren lezen en schrijven!

Onder rechtsoogpunt en ook als taktiek is het lezen en schrijven, als kiesformuul onrechtvaardig en onverstandig.

Zeker zijn wij niet afkeerig van dien graad van geleerdheid, maar wij verwer-

pen hem als voorwaarde van het stemrecht.

Met Algemeen Stemrecht, zou het politiek leven, honderd per honderd stijgen in ons land, en de ongeleerde, zou even goed als hij die lezen kan, in de openbare kiesvergadering zijn oordeel kunnen vellen over de vooruitgezette programmas.

Geen huisvader zou stemmen voor hem die het vleesch wil belasten, voor hem die de bloedwet, of het oorlogsbudget verdedigt.

Om die dingen te begrijpen is er niet zoozeer lezen en schrijven noodig, maar een beetje gezond verstand, en veel politiek leven, groote vergaderingen, om het daar te laten werken.

Wij vragen dus aan hen die het lezen en schrijven nog aankleven, onder den indruk van het klerikaal spook, deze vrees te laten varen, zij is ongegrond en daarbij onrechtvaardig.

Eene wet die alleen aan liberalen het kiesrecht schenkt, of die men meent liberalen te zijn, dat zal niemand wenschen en durven verdedigen, denken wij.

Welaan dan, op voor 't Algemeen Stemrecht! dat is eenvoudig en rechtvaardig en met dit stelsel zal het land, niet aan de rijksten behooren, maar aan hen die het best, de algemeene belangen van de meerderheid der natie voorstaan.

Wat wil men meer?

Het paardeken van M. De Crac

Wie herinnert zich nog onder de kindervertelselkens van vader, de snoevrijen en avonturen van den aartsleugenaar M. De Crac?

Weet ge nog welk middel dit heerschap — naar zijn zeggen — verzinnd had om zijn paard, hoe vermoed of uitgeput het ook was, steeds harder en harder te doen loopen, wat hem de dubbele winst verschafte, vroeger te huis te zijn, en een rantsoen haver aan zijn paard te achterhouden?

Niet?... Nu, de spitsvinnige blaaskaak had geheel behendig op een meter afstand van het dier, een kribbeken vol voeder bevestigd, dat altijd voor het paard meeliep.

Het dier, dat het eten onder zijn bereik dacht — op een paar stappen vóór zich, spoedde zich om zich alras te vergasten aan het welverdiende maal, doch hoe het zich ook inspande, wat het liep of vloog, de kribbe bleef altijd even verwijderd van hem....

Zoo eenigen onzer, zich die gasconnade niet meer herinneren, dan heeft de doctrinaire partij ze toch niet vergeten. Integendeel, ze heeft er hare politiek op gebouwd.

Over vijf jaar immers, waren de heeren doctrinair van meening, hoewel zich in principieel partijgangers verklarende van 't Algemeen Stemrecht, dat het volk nog niet rijp was voor die hervorming. Binnen een twintigtal jaren, à la bonne heure!

Nu, in 1890, verklaren ze nog immer, dat het volk nog niet bekwaam is, zich van het Algemeen Stemrecht te bedienen. Nu nog altijd heet het, binnen twintig jaar. Als wij aan het jaar van gratie 1900 zullen gekomen zijn, zal het nog altijd even koekoek eene zang zijn, en onze kinderen, die hunne rechten als mensch zullen eischen, zullen voor antwoord krijgen van de doctrinair: « 't Is nog te vroeg. Komt binnen twintig jaar eens zien. »

Dat is nu geheel de politiek der liberalen: De jocherijen van M. de Crac bewerkstelligen! Ze trachten het leuge-

naars-persoonnaadje zoo trouw mogelijk na te botsen en willen den werklieden het Algemeen Stemrecht vóórhouden, als het paard de haverkast vóór zich had: altijd op even verren afstand.

Het valt echter meer dan te betwijfelen dat het paard der doctrinairen zoo lamkendig of zoo gelaten is, als dat van M. De Crac.

SCIPIO.

Nog een kazakkeerder.

Toen wij in het eerste nummer van ons blad het voordeelig oordeel drukten van M. Coomans, katholieke representant, over het Algemeen stemrecht, waren wij er verre af te denken dat wij dezen christelijken demokraat(?) een paar weken nadien onder de kazakkeeders zouden moeten tellen, genre De Vigne.

M. Coomans, die zich vroeger altijd als een overtuigde aanhanger van Algemeen Stemrecht aanstelde en in de Kamer gereed was elk voorstel tot herziening te stemmen, heeft akte van terouw gedaan.

Het verdwaalde schaap is naar den kerkeijken stal teruggekeerd en heeft vergiffenis gevraagd voor zijne zonden. Kortom, M. Coomans is niet meer voor 't Algemeen Stemrecht.

't Is bij middel van zijn blad *La Paix*, dat hij zulks bekend heeft gemaakt.

En wil men weten waarom M. Coomans zijne kap over de haag heeft geworpen?

Omdat hij benauwd is voor de rasse vorderingen der socialistischen, die met Algemeen Stemrecht nog meer zullen vooruitgaan.

Al den tijd dat M. Coomans dus aanhanger was van 't Algemeen Stemrecht, heeft hij zulks maar geweest, omdat hij in de hoop verkeerde dat die hervorming zijne partij zou hebben gesterkt, of allerminstens toch geen kwaad zou hebben gedaan.

Van den oogenblik dat de socialistischen er zouden bij winnen, foei, weg met 't Algemeen Stemrecht!

Hoe kleingeestig, hoe ikzuchtig!

Nu heeft de klerikale partij in de Kamer geen enkele vertegenwoordiger meer die de uitbreiding van stemrecht genegeen is.

Het was te verwachten dat M. Coomans den een of den anderen dag door zijnen bisschop tot de orde zou worden geroepen.

Gelukkig dat de beweging voor het Algemeen Stemrecht zulke flauwhartige en ikzuchtige verdedigers missen kan.

Het volk zal eens te meer zien dat bij de katholieken het partijbelang voor alles gaat en het recht der 11/12 van de meerderjarige Belgen van geen tel is.

Het zal bij zich zelf de opmerking maken dat het wel zonderling is dat de doctrinairen het Algemeen Stemrecht vreezen omdat de papen dan boven zouden liggen en de papen er eveneens benauwd van zijn, omdat de Socialistischen er zouden bij winnen.

De kazakkeerderij van vroegere doctrinaire en paapsche aanhangers van het Algemeen Stemrecht, heeft ook nog deze goede zijde, aan de werklieden duidelijk te toonen, dat er van de burgers, gelijk van welke kleur, niets te verwachten is, en dat het volk slechts op zijnen eigen krachten wil mag steunen om het Stemrecht te verkrijgen.

DE BETOOGING VAN 10 OOGST

Nog slechts weinige weken scheiden ons van dien gewichtigen datum, die men van nu af reeds mag beschouwen als een der belangrijkste uit de jaren oude beweging voor Algemeen Stemrecht nog. Slechts een viertal weken schieten voor de propaganda over.

Daar moet met verdubbelden ijver gebruik van worden gemaakt.

Aan 't werk, gij allen aanhangers van Algemeen Stemrecht, aan 't werk!

Uwe gebuurte, uw werk, de herberg, zijn zoo vele propagandeveld en waarop gij u bewegen kunt.

Doet uwe vrienden, uwe werkgezellen, uwe geburen verstaan hoe verkeerd het zou zijn niet mede te doen in eene beweging, die nooit zoo schoon, nooit zoo algemeen is geweest als thans.

Maakt hen beschaamd, als ze antwoorden onverschillig te zijn aan het Algemeen Stemrecht, zegt hen dat de honden daar ook geene behoefte aan gevoelen.

Wijst hen op het politiek leven dat in de landen bestaat van Algemeen Stemrecht; ophetonaankelijkheid gevoel dezer stemgerechtigden, dat zich bij elke gelegenheid openbaart; op den meerderen trap van verstandelijke ontwikkeling van alle volkeren door Algemeen Stemrecht geregeerd.

Toont hen dat overal waar 't Algemeen Stemrecht bestaat, alle vrijzinnige menschen gereed zijn goed en bloed te offeren om het te behouden, terwijl de reactie op gelegenheden tot inkrimping loert.

Dit doorslaand argument zal aan uwe redeneering kracht bij zetten en gij zult nieuwe partijgangers, nieuwe manifestanten vinden en aanwerven.

Geef dan zelve het voorbeeld en laat u van heden af als deelnemer aan de betooging inschrijven:

Voor GENT: In « *Vooruit* », Garenplaats.

Voor BRUSSEL: In *het Volkshuis*.

Voor ANTWERPEN: In *de Werker*.

Voor LEUVEN: In *de Proletaar*.

MECHELEN: In *'t Pavillon Français*.

BRUGGE: In *het Spaansch Heester*.

MEENEN: In *'t lokaal « Voorwaarts »*.

Algemeen Liberaal Stemrecht.

Het Volksbelang, het ex-organ van den draaier De Vigne, dat vroeger het Algemeen Stemrecht verdedigde, tracht nu door allerlei stommiteiten te bewijzen dat het (het Volksbelang) het meest reactionnaire blad der doctrinaire partij is.

Het verklaart zich thans den hardnekkigsten tegenstander van het Algemeen Kiesrecht... omdat het vreest dat de klerikalen daardoor zouden boven liggen...

Om zulke taal te spreken móet men meer dan een brutale egoïst zijn.

Men mag volgens dit draaiersblad slechts van Algemeen Stemrecht spreken en dan in zekere mate!) als het verplichtend onderwijs zal verkregen zijn. Als het volk daar moet naar wachten, kan het gerust een wissel op de eeuwigheid trekken. De liberalen zijn sinds 1857, twintig jaar meester geweest, en hebben het verplichtend onderwijs noch willen, noch durven doorvoeren, en waren zij nu weester, zij zouden het nog minder doen. Dat is stellig. Zij zijn te bang voor de economische gevolgen die daar zouden uit voort spruiten, en zoo egoïstisch zij op politiek gebied zijn, zoo ikzuchtig zijn zij op economisch terrein.